

2073 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

Inleiding

§ 1. Op 18 Augustus 1950 heeft de Raad van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking te Parijs zijn goedkeuring gehecht aan het in het kader dier Organisatie opgestelde verdrag tot oprichting van een Europese Betalings Unie, daarbij de leden dier Organisatie aanbevelend tot ondertekening van dit verdrag over te gaan. Deze ondertekening vond plaats op 19 September 1950 te Parijs door alle leden der Organisatie. Krachtens een op diezelfde datum eveneens door alle leden ondertekend afzonderlijk protocol werd het verdrag met terugwerkende kracht tot op 1 Juli 1950 onmiddellijk voorlopig van toepassing verklaard. Slechts Zwitserland deed een beroep op een bepaling, vervat in het ondertekeningsprotocol, krachtens dewelke de voorlopige inwerkingtreding op genoemd land niet van toepassing werd verklaard. Inmiddels heeft het Zwitserse parlement het verdrag goedgekeurd, waardoor per 1 November jl. het enige lid der O.E.E.C. dat buiten de Betalingsunie stond, eveneens officieel is toegetreten.

§ 2. Het hiernevens aangeboden ontwerp van wet beoogt van de Staten-Generaal de grondwettelijk vereiste goedkeuring te verkrijgen, opdat tot de bekrachtiging kan worden overgegaan. Als bijlage bij dit ontwerp is gevoegd de tekst van het verdrag in de Franse en in de Engelse taal, welke beide authentiek zijn, terwijl de vertaling in het Nederlands als bijlage bij de Memorie van Toelichting is gevoegd.

§ 3. Bezaten de beide vorige verdragen inzake intra-Europese betalingen en compensaties een overwegend bilateraal karakter, het thans aan de Staten-Generaal voorgelegde intra-Europees betalingsverdrag draagt, tot voldoening der ondergetekenden, naar beginsel en uitwerking een multilateraal karakter. In de schriftelijke stukken welke met de Staten-Generaal zijn gewisseld ter gelegenheid van de goedkeuring der vorige intra-Europese betalingsverdragen hebben de ondergetekenden meermalen gewezen op de betekenis dier verdragen als middel om inkrimping van het Europese handelsverkeer te voorkomen en tevens om een bescheiden expansie mogelijk te maken. Zij hebben het toen steeds betreurd dat aan het multilaterale element in deze verdragen geen groter plaats kon worden ingeruimd. Het zal derhalve duidelijk zijn dat de ondergetekenden het onderhavige verdrag een uiterst belangrijke stap achten in de richting van een volledige bevrijding van het Europese betalingsverkeer, belangrijk te meer omdat het thans ingevoerde multilaterale systeem een verder gaande bevrijding van het intra-Europese handels- en dienstenverkeer dan thans het geval is, mogelijk maakt.

Door de Raad van de Organisatie voor de Europese Economische Samenwerking zijn ten dele voorafgaand aan, ten dele gelijktijdig met de goedkeuring van het onderhavige verdrag een aantal besluiten genomen tot regeling en uitvoering van de vrijmaking van handels- en dienstenverkeer. Sommige van deze voorschriften zijn reeds in werking getreden, terwijl andere op korte termijn van kracht zullen worden. Bovendien worden te Parijs de pogingen om tot voortschrijdende liberalisatie te geraken stelselmatig voortgezet. Het is duidelijk dat tussen de monetaire en de commerciële maatregelen, zoals die in de O.E.E.C. zijn en worden genomen, van economisch standpunt gezien, een nauw verband bestaat. Formeel heeft men deze materies echter van elkander gescheiden gehouden, hetgeen medebrengt dat het onderhavige verdrag slechts monetaire voorzieningen bevat en niet uitweidt over daarmede samenhangende handelspolitieke verplichtingen. In de slotparagraaf van deze Memorie zal op het verband tussen het monetaire en het handelspolitieke aspect nog nader de aandacht worden gevestigd.

§ 4. Het stemt de ondergetekenden tot verheuging dat de Regering van de Verenigde Staten van Amerika zich ook ditmaal bereid heeft verklaard onder bepaalde voorwaarden steun te verlenen aan de Europese Betalings Unie als geheel, alsook, in het kader van het betrokken verdrag, aan sommige deelnemende landen afzonderlijk. Deze

bereidwilligheid heeft zonder twijfel de totstandkoming van dit verdrag bevorderd en zij verzekert dat niet een tijdelijk gebrek aan goud of dollars de werking van de Unie zal fnuiken.

§ 5. Aan het slot dezer toelichting zullen de ondergetekenden, voorzover nodig, nog nader ingaan op de achtergrond en de historie van de totstandkoming van de Europese Betalings Unie. Een en ander is overigens bij vorige gelegenheden zowel schriftelijk als mondeling meer dan eens belicht, laatstelijk bij de behandeling van de op 11 Mei 1950 ingediende Nota inzake de deviezenpositie. Alvorens de inhoud van het verdrag artikelsgewijs toe te lichten, mogen zij ter algemene oriëntering een beknopte schets van de opzet van de Europese Betalings Unie doen voorafgaan.

§ 6. De leden van de Unie (verdragsluitende partijen) houden evenals voorheen bilaterale rekeningen bij elkander aan. Via deze rekeningen wordt het dagelijkse betalingsverkeer tussen de leden afgewikkeld. In afwijking echter van de desbetreffende bepalingen in de bilaterale accoorden zijn de zgn. plafonds in het bilaterale betalingsverkeer afgeschaft en zijn de bilaterale afdekkingsverplichtingen bij overschrijding van het plafond buiten werking getreden. Maandelijks worden de bilaterale rekeningen afgesloten en wordt opgave van de saldi gedaan aan de Bank voor Internationale Betalingen te Bazel, die als Agent optreedt. Uit de aan hem opgegeven saldi berekent de Agent de totale positie van elk lid ten opzichte van de overige leden gezamenlijk. De aldus berekende netto positie van elk lid ten opzichte van het totaal der andere leden wordt, na toepassing zo nodig van bepaalde correcties, die in het vervolg nader ter sprake komen, krachtens schuldvernieuwing omgezet in een positie ten opzichte van de Europese Betalings Unie. Deze positie wordt in de boeken van de Europese Betalings Unie tot uitdrukking gebracht, terwijl tegelijkertijd door iedere circulatiebank de onderscheiden bilaterale saldi, waaruit de netto positie is ontstaan, worden afgeboekt. Hiermede is de multilateralisatie van de betalingen verkregen.

Krachtens de besluiten van de laatstgehouden conferentie van Ministers der deelgenoten in de Nederlands-Indonesische Unie, worden de monetaire relaties van Indonesië met derde landen bij voortdurend afgewikkeld via de monetaire accoorden die Nederland mede namens Indonesië met derde landen heeft gesloten. Dit betekent dat de bilaterale saldi, die maandelijks door De Nederlandsche Bank aan de Agent te Bazel worden medegegeeld en die dus de grondslag vormen voor de berekening van de Nederlandse positie in de Europese Betalingsunie, mede bepaald worden door de directe en indirecte transacties tussen Indonesië en de deelnemende landen. Voor de verrekening tussen Nederland en Indonesië van deze saldi is door de beide Uniepartners een speciale regeling aanvaard.

De overboeking van de bilaterale saldi naar de Unie komt daarop neer, dat de Unie crediet geeft aan de netto debiteuren en crediet ontvangt van de netto crediteuren. Zodra dit crediet een bepaald bedrag bereikt, dient verdere credietverlening gepaard te gaan met gedeeltelijke goudbetalingen aan of door de Unie. Het totale tekort of overschot, waarvoor, door middel van credietverlening en gedeeltelijke goudbetaling, in de Europese Betalings Unie dekkingsmogelijkheid is voorzien, is het voor ieder land vastgestelde quotum. De quota zijn naar hun aard te vergelijken met de zgn. swing in de vroegere bilaterale monetaire accoorden, echter met dit verschil dat laatstgenoemde in de regel slechts een credietelement omvatten, terwijl de quota bestaan uit een combinatie van crediet en goudafdekking. Bij overschrijding van een quotum door een crediteur wordt de wijze van verrekening door de Organisatie beslist; een debiteur die zijn quotum uitput, zal in het algemeen verdere tekorten volledig in goud moeten afdekken.

Ten einde verwachte structurele overschotten of tekorten van bepaalde leden zoveel mogelijk te elimineren is door de E.C.A. aan die leden een zgn. aanvangssaldo toegekend. Dit wordt opgebruikt alvorens het eigenlijke quotum wordt aangesneden. Voor de structurele crediteuren is dit een aanvangs-debetsaldo (gedekt door voorwaardelijke hulp), voor de debiteuren een aanvangs-creditsaldo.

Inhoud van het Verdrag

§ 7. Het verdrag bestaat uit vier hoofdstukken, nl.:

- I. Algemene Bepalingen
- II. Verrekening van overschotten en tekorten
- III. Administratief en Financieel Beheer
- IV. Slotbepalingen

en bevat voorts twee bijlagen:

- A. inzake uitstaande schulden, en
- B. inzake rechten en verplichtingen van de leden in geval van uit-treding uit of liquidatie van de Unie.

HOOFDSTUK I

Artikelen 1, 2 en 3

De verdragsluitende partijen richten een Europese Betalings Unie op, die ten doel heeft, door middel van de multilateralisatie van het betalingsverkeer, de verrekening van hun onderlinge transacties te vergemakkelijken.

De saldi van de bilateraal tussen de leden der Unie aangehouden rekeningen worden periodiek aan de Unie opgegeven (in casu aan de Bank voor Internationale Betalingen te Bazel, die, zoals ook bij de voorgaande accoorden het geval was, voor de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking als Agent optreedt, zie artikel 13). De Agent berekent vervolgens de nettostand van elke partij ten opzichte van alle andere leden van de Unie. Dit periodieke netto debet- of creditsaldo van elk lid wordt vervolgens verrekend met de Unie overeenkomstig de bepalingen van het verdrag.

Artikel 4

Lid *a* van dit artikel geeft een omschrijving van bilateraal overschot en tekort, terwijl lid *b* aangeeft de wijze waarop deze berekend worden. Lid *c* bepaalt dat bij afwezigheid van monetaire rekeningen tussen twee leden, deze leden zodanige maatregelen zullen treffen, dat hun bilaterale overschot of tekort kan worden berekend, tenzij de Organisatie anders beslist. Deze bepaling heeft betrekking op de verhouding tussen twee landen die een onderling vrij betalingsverkeer bezitten (b.v. België en Zwitserland).

Lid *d* bepaalt dat amortisatiebetalingen ter zake van geconsolideerde of uitstaande schulden worden meeberekend in bilaterale overschotten of tekorten.

Lid *e* beoogt vast te stellen, dat de hoofdsom van kapitaaltransacties in elk geval op verzoek van twee leden buiten de berekening der bilaterale overschotten of tekorten kan worden gehouden. Indien nl. een lid een lening zou verstrekken aan een ander lid, terwijl dit laatste deze lening wil besteden in een derde land zou een voorschift tot verrekening van kapitaaltransacties, in casu de hoofdsom van leningen, via de bilaterale overschotten of tekorten besteding in derde landen bij voorbaat onmogelijk maken. In geval van uitsluiting van de hoofdsom, indien deze in een derde land is besteed, worden op verzoek van het betrokken lid ook betalingen uit hoofde van rente en aflossing op deze hoofdsom uitgesloten. Deze bepaling opent de mogelijkheid dat leningen, aangegaan in valuta's die convertibel zijn (zoals de Zwitserse frank) desgewenst ook buiten Europa kunnen worden aangewend.

Lid *f*. Een dergelijke bepaling kwam ook voor in de beide vorige intra-Europese betalingsverdragen en spreekt voor zichzelf.

Artikel 5

Het totaal van alle bilaterale overschotten, welke een lid heeft ten opzichte van elk der andere leden, verminderd met het totaal van alle bilaterale tekorten, wordt in dit artikel genoemd het netto overschot of netto tekort van dat lid.

Artikel 6

In dit artikel wordt een omschrijving gegeven van het z.g. verrekeningsoverschot of -tekort van een lid over een bepaalde verrekeningsperiode. Dit begrip omvat het netto overschot of tekort van een lid over een bepaalde periode, gecorrigeerd voor zover nodig:

1°. met een bedrag ter zake van een aanvangssaldo, dat aan dat lid is toegewezen en dat overeenkomstig artikel 10 is gebruikt of, voor zover gebruikt, geheel of ten dele teruggestort bij de operaties, die op die verrekeningsperiode betrekking hebben;

2°. met een bedrag wegens het gebruik van z.g. „bestaande middelen” (dat zijn saldi, afkomstig uit oude bilaterale accoordverhoudingen en niet geconsolideerd). De wijze van besteding van deze bestaande middelen is nader geregeld in artikel 9.

Voor de uitvoering van laatstgenoemde correctie wordt het gebruikte bedrag behandeld als een bilateraal surplus van het lid, dat de bestaande middelen aanhield en als een bilateraal tekort van het lid bij wie en te wiens laste zij werden aangehouden.

Artikel 7

In artikel 6 is omschreven de betekenis van het verrekeningsoverschot of -tekort van een lid gedurende een verrekeningsperiode. Het cumulatieve verrekeningsoverschot of -tekort van een lid met de Unie wordt nader gedefinieerd als het verschil tussen de som van de verrekeningsoverschotten en de som van de verrekeningstekorten van dat lid sedert de inwerkingtreding der Unie. Dit bedrag wordt, overeenkomstig de regels van artikel 11, gebezigd als grondslag voor de opstelling van de maandelijkse Unie-balansen en (eventueel) voor de goudverrekening tussen de Unie en haar leden.

Artikel 8

Het eerste lid regelt de verhouding tussen de leden, zoals deze bestaat in de maandelijkse periode tussen twee verrekeningen. Zoals reeds werd opgemerkt zijn zowel de bilaterale plafonds, alsook de bilaterale afdekkingsverplichtingen buiten werking gesteld.

Het tweede lid voorziet, als aanvulling op het eerste lid, dat een crediteur van de Unie aan zijn bilaterale partners geen verdere valuta beschikbaar behoeft te stellen, zodra zijn sedert de voorgaande verrekening reeds opgelopen bilaterale vorderingen, tezamen met zijn laatst berekende cumulatieve verrekeningsoverschot, het bedrag van zijn quotum te boven gaan.

HOOFDSTUK II

Artikel 9

Dit artikel regelt de wijze waarop de „bestaande middelen” van een lid kunnen worden aangewend bij de maandelijkse verrekening. Deze „bestaande middelen” omvatten de saldi van de op 30 Juni 1950 afgesloten bilaterale rekeningen, voor zover door partijen ter zake met onderling goedvinden geen aflossingsregeling is overeengekomen. Deze middelen zullen op verzoek van het lid door wie zij worden aangehouden (d.w.z. door de crediteur van de bilaterale vordering) worden gebruikt voor de afdekking van zijn netto tekort over een verrekeningsperiode, indien en voor zover door de wijze van afdekking geen cumulatief verrekeningsoverschot bestaat.

In geval tussen twee leden met betrekking tot hun op 30 Juni 1950 bestaande bilaterale saldi een amortisatie-overeenkomst is gesloten, kunnen de bestaande middelen door de bilaterale crediteur alleen met toestemming van diens schuldenaar voor afdekking van een netto-tekort van eerstgenoemde worden gebezigd.

Artikel 10

Dit artikel regelt de vaststelling en het gebruik van de aanvangs-credit- en debetsaldi (initial credit and debit balances) voor de periode van 1 Juli 1950 tot en met 30 Juni 1951. De als zodanig door de Verenigde Staten van Amerika voor deze periode toegewezen bedragen zijn vermeld in Tabel I en II van het verdrag. Voor de periode 1 Juli 1951—30 Juni 1952 kunnen door de Verenigde Staten in overleg met de Organisatie eveneens aanvangssaldi worden toegewezen.

Deze aanvangssaldi zijn door de E.C.A. toegewezen aan die leden waarvan de E.C.A. mede op grond van rapporten die leden heeft geconcludeerd dat zij een structureel tekort of overschot op hun betalingsbalans ten opzichte van de E.B.U.-landen zullen vertonen, waardoor zij de werking van de Unie in gevaar zouden kunnen brengen. De quota der leden van de Unie zijn nl. zoveel mogelijk vastgesteld volgens objectieve criteria. Leden met een structureel tekort of overschot lopen de kans, dat zij in te snel tempo hun quotum in de ene of de andere richting zouden uitputten met alle gevolgen van dien. De aanvangssaldi beogen om de structurele tekorten en overschotten zoveel mogelijk te financieren buiten de Unie om. Zij vertonen enige gelijkenis met de trekkingsrechten der vorige betalingsovereenkomsten, met dit verschil echter, dat zij geheel multilateraal worden verrekend en dus niet dienen voor de financiering van vooraf aangewezen bilaterale verhoudingen. De aanvangssaldi komen in feite neer op een asymmetrische verhoging van het quotum van een lid. Zij worden verstrekt door onmiddellijke creditering resp. debitering van de rekening, die elk lid in de boeken van de Unie aanhoudt.

Wordt over de verrekeningsperiode een netto tekort of overschot geconstateerd, dan wordt dit eerst, voor zover mogelijk, met het aanvangssaldo gecompenseerd. Eerst nadat de aanvangssaldi op deze wijze uit de boeken van de Europese Betalings Unie zijn verdwenen, begint het betrokken land ingevolge de normale spelregels van zijn quotum gebruik te maken.

De aanvangssaldi zullen blijkens lid *c* alleen gebruikt worden in verrekeningsperioden aflopende vóór 1 Juli 1951. Indien na die datum nog een deel van een aanvangssaldo overblijft, dat niet geabsorbeerd is door de operaties in de voorafgaande perioden wordt deze rest beschouwd als een gedurende de verrekeningsperiode beginnende op 1 Juli 1951 ontstaan netto overschot of tekort van het lid, waaraan het was toegewezen (lid *g*, sub 1). Een uitzondering is gemaakt voor het aanvangsdebetsaldo van het Verenigd Koninkrijk (lid *g*, sub 3). De E.C.A. heeft namelijk bepaald dat in geval het Verenigd Koninkrijk over 1950/1951 achteraf geen structureel overschot blijkt te bezitten, of indien dit kleiner is dan geraamd, het resterende deel van het aanvangssaldo na 30 Juni 1951 wordt geannuleerd.

De aanvangscreditsaldi betekenen een verhoging van de totale hulp welke de E.C.A. aan het betrokken lid toekent. Bij gebruik van een zodanig saldo moet, evenals het geval was ten aanzien van de trekkingsrechten, het equivalent in eigen valuta worden goedgeschreven op de tegenwaarde-rekening.

De aanvangsdebetsaldi betekenen voor de betrokken landen dat zij een corresponderend gedeelte van hun Europese inkomsten in de Unie niet vergoed krijgen. Van hen kan niet worden verlangd dat zij aan de Europese Betalings Unie dit geschenk aanbieden, zolang niet een gelijkwaardig bedrag aan Amerikaanse hulp (conditional aid) definitief aan hen is toegewezen (zie lid c en lid g, sub 2).

Lid d van dit artikel en lid h spreken voor zichzelf en zijn voor Nederland overigens niet van belang, aangezien Nederland geen aanvangssaldo in de vorm van een lening heeft ontvangen.

Lid e voorziet in het geval, dat een lid waaraan een aanvangsdebetsaldo is toegewezen, een netto tekort heeft gedurende een verrekeningsperiode en in het geval, dat een lid waaraan een aanvangscredita-saldo is toegewezen, een netto-overschot heeft gedurende een verrekeningsperiode. Indien en voor zover bij een voorafgaande verrekeningsperiode van het aanvangssaldo van deze leden is gebruik gemaakt tot verrekening van een netto-overschot of tekort, zal in de bovengenoemde gevallen het aanvangssaldo weer worden aangevuld totdat het beginbedrag van een aanvangssaldo weer is bereikt. Een en ander vloeit voort uit het cumulatieve beginsel, hierin bestaande dat ontstane tekorten of overschotten eerst worden verrekend met voorafgaande overschotten of tekorten alvorens verrekening met de Unie plaats vindt.

In dit verband is ook duidelijk waarom de Regering der Verenigde Staten in dit geval gebruik van bestaande middelen overeenkomstig het tweede deel van lid a van artikel 9 aan haar voorafgaande toestemming bindt.

Artikelen 11, 13, 14 en 15

Artikel 11 geeft aan de wijze waarop door elk lid van zijn quotum in de Unie gebruik wordt gemaakt ter verrekening van een cumulatief verrekeningsoverschot of -tekort. De bedragen der aan de onderscheiden deelnemers toegekende quota zijn opgenomen in tabel III van het verdrag. Als algemene maatstaf voor de vaststelling der quota heeft men aangenomen een bedrag gelijk aan 15 % van de som van de totale in- en uitvoer van de betrokken leden gedurende het jaar 1949. Een uitzondering is op dit punt gemaakt voor België en Zwitserland. Uit vrees voor inflatoire spanningen verzocht eerstgenoemd land een verlaging van zijn quotum, terwijl Zwitserland uit vrees dat zijn quotum te klein zou zijn voor de financiering van het geliberaliseerde handelsverkeer een verhoging verzocht; deze beide verzoeken werden ingewilligd.

Tabel IV van het verdrag geeft aan de verhouding waarin een cumulatief verrekeningsoverschot of -tekort wordt gefinancierd resp. door verlening van crediet en door overdracht van goud. Een debiteurland betaalt, nadat het 20 % van zijn quotum heeft uitgeput, aanvankelijk relatief weinig goud. De goudbetalingen worden echter opgevoerd, naarmate de uitputting van het quotum voortschrijdt. Dit is gedaan ten einde de debiteur van te sterke uitputting van zijn quotum te weerhouden. De goudontvangsten door de crediteur daarentegen verlopen, nadat de eerste tranche ad 20 % van het quotum is uitgeput, in een gelijkmatig tempo. Wanneer het gehele quotum wordt uitgeput, verhouden, zowel voor de crediteur als voor de debiteur, goud en crediet zich als 40 : 60.

Lid d van dit artikel staat toe dat de leden der Unie bij de periodieke afrekening aan de Unie meer goud betalen dan waartoe zij krachtens tabel IV gebonden zijn, waartegenover dan het crediet dat zij van de Unie ontvangen met een gelijk bedrag wordt verlaagd. Deze bepaling is van belang voor leden die ongaarne zien dat zij bij de Unie in het krijt staan, of die, ter vermindering van renteverlies, aan contante afrekening de voorkeur geven.

In artikel 13 wordt geregeld de verrekening tussen de leden en de Unie ingeval van quotumoverschrijding. De debiteuren van de Unie dienen het deel van het verrekeningstekort over de betrokken periode, dat het quotum te boven gaat, aan de Unie in goud te betalen, tenzij de Organisatie anders beslist. Voor de crediteuren is bepaald dat de wijze van verrekening van het excedent door de Organisatie zal worden beslist. Deze laatste bepaling houdt in dat, steeds wanneer een crediteur zijn quotum overschrijdt, overleg moet worden gevoerd nopens de omstandigheden waaronder het betrokken land zijn effectieve lidmaatschap van de Unie kan voortzetten. Aangezien door de Organisatie ter zake slechts dan een beslissing over de verdere wijze van verrekening kan worden genomen, indien de betrokken crediteur met een voorstel ter zake accoord gaat, kan een debiteurland dus voorkomen dat hem een verdere verrekeningsprocedure wordt opgedrongen, die hem niet convenieert. Het debiteurland kan na de uitputting van zijn quotum geen automatisch aanspraak doen gelden op verdere goudbetaling door de Unie. Een uitzondering is op dit punt voorzien ten behoeve van Zwitserland, dat krachtens een apart besluit van de Organisatie een voortgezet recht kan doen gelden op goudbetalingen

ten bedrage van 50 % van zijn overschotten, zolang het zelf bereid blijft voor de resterende 50 % van de Unie crediet te verlenen.

Artikel 14 geeft voorschriften omtrent de wijze waarop door de Unie en de leden aan de verplichting tot goudbetaling technisch kan worden voldaan.

Een lid dat niet meer in staat is aan zijn verplichtingen onder artikelen 11 en 13 te voldoen, kan de Organisatie verzoeken een aanbeveling te richten tot de E.C.A. om een bedrag aan U.S.A.-dollars te zijner beschikking te stellen. De beslissing of, en eventueel onder welke voorwaarden, zodanige hulp zal worden verleend, blijft aan de E.C.A. voorbehouden. De E.C.A. heeft in beginsel een zgn. Administratief Hulpfonds, groot \$ 100 miljoen, voor de hier bedoelde noodgevallen gereserveerd.

Artikel 12

Ofschoon het verdrag naar opzet en uitwerking op multilaterale leest is geschoeid, blijft de mogelijkheid open, ten behoeve van de leden die zulks wensen, om in hun onderlinge relatie bilateraal crediet te verlenen. De saldi die uit hoofde dezer credietverlening door een lid bij een ander lid worden aangehouden, worden bij de periodieke operatie niet weggeboekt ten gunste of ten laste van de Unie, doch blijven voor zover zij een bepaald bedrag niet overschrijden, afzonderlijk bestaan. Voor het berekenen van de bedragen waarvoor volgens Tabel IV van het verdrag crediet wordt verleend, resp. ontvangen, en goud ontvangen, resp. betaald, treden deze bilaterale saldi echter geheel in de plaats van crediet verleend aan of ontvangen van de Unie. De som van het bilateraal aan een lid verleende crediet en het door de Unie aan dat lid verleende crediet mag daarom niet groter zijn dan het crediet, dat overeenkomstig artikel 11 van het verdrag aan een crediteur zou worden verleend, indien deze geen afspraken op grond van artikel 12 had getroffen.

De bepalingen van dit artikel zijn in het verdrag opgenomen op verzoek van Engeland. Dit land stelde namelijk, dat de automatische maandelijkse wegboeking van alle tijdens een verrekeningsperiode ontstane bilaterale saldi niet te verenigen zou zijn met de bijzondere betekenis, die moet worden toegekend aan het pond sterling als betaalmiddel waarin zich een zeer groot gedeelte van het wereldhandelsverkeer voltrekt. Engeland wenste met name, dat de mogelijkheid zou worden gecreëerd om bilateraal ponden te blijven aangehouden en maakte van dit voorbehoud zijn toetreding afhankelijk.

Het gevolg van deze wens was aanvankelijk, dat een zeer moeilijke situatie ontstond, aangezien de multilaterale opzet van de Unie bezwaarlijk te combineren bleek met de bilaterale elementen, die Engeland in zijn betalingsregelingen wenste te handhaven. Ten slotte echter is men er met medewerking van alle partijen in geslaagd de in artikel 12 uitgewerkte oplossing te vinden. Deze oplossing eerbiedigt het Britse desideratum, maar tast de opzet van het multilaterale betalingsverkeer niet aan.

Tot dusverre zijn nog geen bilaterale regelingen ingevolge artikel 12 bij de Agent aangemeld.

Artikelen 16 en 17

Artikel 16(a) legt vast dat, zodra een netto tekort of overschot van een lid verrekend is overeenkomstig de bepalingen van het verdrag, de bilaterale saldi ex artikel 8, waaruit het netto saldo is ontstaan, rechtens zijn gekweten. Op het moment, dat de Agent de netto saldi overneemt, treedt dus schuldvernieuwing op. Op datzelfde tijdstip zijn de centrale banken gehouden de bilaterale saldi over de betrokken verrekeningsperiode uit haar boeken te doen verdwijnen.

Behoudens in één geval bestaat er zekerheid, dat de bilaterale saldi ex artikel 8 door de Agent worden overgenomen. De uitzondering (vermeld in artikel 16(b)) heeft betrekking op het geval, waarin een crediteur in de loop van de verrekeningsperiode zijn quotum overschrijdt. Aangezien het verdrag geen voorzieningen bevat voor afdekking van overschotten boven het bedrag van het quotum, worden in dat geval de met dit netto overschot corresponderende bilaterale tekorten ook slechts gedeeltelijk en in dezelfde verhouding verrekend. Indien dit lid in een concrete situatie van toepassing is, blijven er dus ten dele bilaterale saldi in het verkeer met het betrokken debiteurland voortbestaan.

Artikel 17 definieert het tijdstip waarop de verrekeningen worden uitgevoerd.

HOOFDSTUK III

Artikelen 18, 19, 20, 21 en 22

Deze artikelen regelen de organisatorische en administratief-financiële opzet der Unie.

De hoogste autoriteit en verantwoordelijkheid ten opzichte van de Unie berust krachtens artikel 18 bij de Raad van de Organisatie voor

Europese Economische Samenwerking. Het regelmatige toezicht op de werkzaamheden is toevertrouwd aan een Commissie van Bestuur; de technische uitvoering berust bij de Bank voor Internationale Betalingen te Bazel. Deze bank treedt als Agent op krachtens een tussen haar en de Organisatie gesloten overeenkomst.

De Raad is krachtens artikel 19 bevoegd als hoogste autoriteit inzake de Unie alle besluiten te nemen, die noodzakelijk zijn voor de tenuitvoerlegging van dit verdrag. Zodanige besluiten zijn bindend voor de leden van de Unie, en in geval van liquidatie tevens voor de leden van de Organisatie, welke lid van de Unie zijn geweest. Van belang is hier, dat in sommige gevallen gebroken wordt met het in de O.E.E.C.-conventie vervatte beginsel der unanimiteit. De medewerking van een lid is n.l. niet vereist, indien het geldt een uitspraak te doen over zijn schorsing ingevolge artikel 33.

De Commissie van Bestuur bestaat krachtens artikel 20 uit niet meer dan zeven leden, voorgedragen door de deelnemende landen en benoemd door de Raad, die uit hun midden tevens een voorzitter en twee vice-voorzitters aanwijst. Hun benoeming geldt voor één jaar. Een vertegenwoordiger van de Regering van de Verenigde Staten en de voorzitter van de Commissie voor het Betalingsverkeer kunnen de vergadering bijwonen en zijn gerechtigd aan de besprekingen deel te nemen, doch hebben geen beslissende stem. De Commissie van Bestuur is voor het jaar 1950/1951 samengesteld uit vertegenwoordigers van Italië (voorzitter), Frankrijk en Engeland (beide vice-voorzitter), Nederland, West-Duitsland, Denemarken en Zwitserland. Nederland wordt vertegenwoordigd door Prof. Dr. F. A. G. Keesing, Raadadviseur in Algemene Dienst bij het Ministerie van Financiën.

De Commissie van Bestuur oefent toezicht op de uitvoering van dit verdrag en neemt daartoe besluiten nopens de door de Agent uit te voeren verrekeningen en inzake het beheer van het fonds, bedoeld in artikel 23. De Raad van de O.E.E.C. kan aan de Commissie van Bestuur andere bevoegdheden delegeren. Besluiten van de Commissie van Bestuur worden genomen met meerderheid van stemmen van ten minste vier leden, tenzij de Raad anders besluit. Slechts in geval deze besluiten strijdig zijn met dit verdrag of met vroegere Raadsbesluiten, kan de Raad besluiten van de Commissie van Bestuur wijzigen. Zolang de Raad een dergelijke wijziging niet aanbrengt, zijn de besluiten bindend, voor alle leden. Voor bepaalde gevallen wordt een afwijkende regeling voorgeschreven. De taak van de Agent is geregeld in artikel 21. De leden der Unie zijn gehouden hem de inlichtingen te verstrekken die nodig zijn voor de uitvoering van zijn taak (artikel 22).

Artikel 23

Gedurende de werking van het verdrag zal de Unie goud of dollars ontvangen van, resp. betalen aan, haar leden. Deze ontvangsten worden gestort in het Fonds, waaruit tevens de onkosten worden gefinancierd. Het valt van te voren niet te voorspellen of de betalingen en ontvangsten van dit fonds in evenwicht zullen zijn. Het is denkbaar dat het Fonds gedurende een bepaalde periode goudbetalingen verschuldigd is aan de crediteuren van de Unie, die groter zijn dan het bedrag dat de Unie van haar debiteuren ontvangt. Het omgekeerde is evenzeer mogelijk. Het moet echter worden voorkomen dat de Unie ten tijde van een verrekening betalingen aan haar crediteuren zou moeten verrichten, zonder dat de daarvoor vereiste middelen beschikbaar waren. De Unie moet dus kunnen beschikken over haar eigen valutareserve. Om die reden heeft de Regering der Verenigde Staten zich verbonden een bedrag van \$ 350 000 000 ten laste van de voor het derde fiscale jaar beschikbare hulp ter beschikking te houden van de Unie. De Unie zal dit bedrag, indien nodig, kunnen gebruiken voor het uitbetalen aan haar crediteuren. Deze kunnen, aangezien het hier vrije dollars betreft, over die bedragen naar eigen inzicht beschikken.

Een secundaire, maar geenszins onbelangrijke functie van het Fonds, bestaat voorts hierin dat het strekt tot zekerheid van de vorderingen, die de crediteuren op de Unie verkrijgen. Deze functie komt tot haar recht bij liquidatie van de Unie (zie Bijlage II, sectie II).

Artikelen 24 en 25

Deze artikelen behoeven geen nadere toelichting.

Artikelen 26 en 27

Alle door de Agent verrichte boekingen, ter zake van de operaties en van de credieten bedoeld in artikelen 11 en 13 worden krachtens artikel 26 uitgedrukt in een niet nader benoemde rekeneenheid van 0,88867088 grammen fijn goud. Deze rekeneenheid is in waarde gelijk met de U.S.A.-dollar, volgens zijn huidige goudpariteit. De mogelijkheid is echter opengelaten dat de rekeneenheid en de dollar te eniger tijd onderling afwijkende waarden aannemen.

Lid *b* van artikel 26 bepaalt dat de pariteit tussen rekeneenheid en de valuta van elk lid door dat lid zelf wordt bepaald. De Unie legt haar leden mitsdien geen verplichtingen op met betrekking tot de door hen te voeren wisselkoerspolitiek. Alle bevoegdheden te dien aanzien blijven volledig voorbehouden aan het Internationale Monetaire Fonds.

Lid *a*, van artikel 26, hetwelk de goudinhoud van de rekeneenheid vaststelt, kan krachtens artikel 30 van het verdrag worden gewijzigd bij besluit van de Organisatie (d.w.z. zonder dat ratificatie van het aldus gewijzigde verdrag zal zijn vereist). Het spreekt vanzelf dat de belangen van debiteuren en crediteuren van de Unie bij een zodanige wijziging precies tegenovergesteld liggen. Aangezien een dergelijke beslissing bij algemene stemmen zou moeten worden genomen, kan elk lid deze tegenhouden. Lid *c* van artikel 26 bepaalt nu dat geen lid tegen een voorstel tot wijziging van de goudinhoud der rekeneenheid mag stemmen, indien dit voorstel de goudinhoud van de rekeneenheid relatief niet in grotere mate wijzigt dan dit lid de pariteit van zijn eigen valuta ten opzichte van de rekeneenheid in dezelfde richting heeft gewijzigd. Deze bepaling is billijk aangezien een lid dat zijn valuta in gelijke mate en in dezelfde richting heeft gewijzigd in elk geval geen nadeel van de wijziging van de goudinhoud van de rekeneenheid kan ondervinden. Artikel 27 regelt de wijze waarop de periodieke verrekening zal plaats vinden in geval gedurende de betrokken verrekeningsperiode de pariteit van een lid werd gewijzigd.

HOOFDSTUK IV

Artikelen 28, 29, 30 en 31

Artikelen 28, 29 en 30 behoeven geen nadere toelichting.

Artikel 31 bepaalt dat dit verdrag in werking treedt na ratificatie door alle ondertekenaars. Inmiddels wordt, zoals reeds in de inleiding opgemerkt, dit verdrag voorlopig toegepast krachtens een protocol van voorlopige inwerkingtreding, waarvan de tekst bij het ontwerp van wet is gevoegd en dat hieronder voor zover nodig nog nader wordt toegelicht.

Artikelen 32, 33 en 34

De organisatie kan haar leden die dit verdrag niet ondertekenden, op hun verzoek toestemming geven om onder bepaalde voorwaarden alsnog toe te treden. Alle huidige leden van de O.E.E.C. hebben het verdrag echter ondertekend.

Op verzoek van een lid kan de Organisatie besluiten de toepassing van dit verdrag ten aanzien van dat lid te schorsen, zulks onder voorwaarden en voor de tijdsduur door de Organisatie te bepalen. Dit is van belang voor landen, die in tijdelijke moeilijkheden verkeren, doch die zich inspannen hun positie ten opzichte van de Unie opnieuw in het reine te brengen.

Artikel 33(b) verschaft bovendien de mogelijkheid om de toepassing van dit verdrag ten aanzien van een lid te schorsen, indien dit laatste zijn verplichtingen ingevolge dit verdrag of ingevolge een beslissing van de Organisatie niet nakomt. Zoals reeds bij de bespreking van artikel 19 werd opgemerkt, vervalt bij de stemming in de Raad over de gevallen als bedoeld in lid *b* van dit artikel de eis van unanimiteit. Dit houdt in dat het lid, dat in gebreke is de voorgestelde schorsing niet kan tegenhouden, indien alle andere landen zich daarvoor verklaren. De bevoegdheid tot schorsing van de toepassing van het verdrag ten opzichte van een bepaald lid bestond niet onder het vorige verdrag inzake intra-Europese betalingen. Dat deze bevoegdheid thans is opgenomen vloeit voort uit de veel verder gaande samenwerking, waartoe de leden zich bij het onderhavige verdrag hebben verplicht.

Ook het opnemen van een artikel inzake de mogelijkheid van uit-treding hangt met deze omstandigheid samen.

Tenzij de Organisatie anders beslist (b.v. indien inmiddels tot schorsing is besloten), eindigt het verdrag rechtens ten opzichte van een lid dat zijn verplichtingen tot goudbetaling krachtens de artikelen 11 en 13 niet nakomt. In dat geval zijn de andere leden ontheven van hun verplichtingen krachtens artikel 8 jegens eerstbedoeld lid.

Verder regelt dit artikel de beëindiging van het verdrag ten opzichte van de leden in geval van uit-treding uit de Organisatie, in geval van overmacht of van buitengewone omstandigheden. Ten slotte kan een lid uit-treden, wanneer het, hetzij als debiteur, hetzij als crediteur, zijn quotum uitput, en voorts, wanneer de Unie in gebreke is jegens een crediteur haar verplichting tot goudbetaling krachtens de artikelen 11 en 13 na te komen.

Lid *e* van artikel 34 regelt de verrekening van rechten en verplichtingen in geval een land zijn lidmaatschap beëindigt.

Artikelen 35 en 36

Het verdrag vermeldt geen tijdsduur waarvoor de Unie is aangegaan. In de onderscheiden bepalingen, die regelen op welke wijze en onder welke omstandigheden de Unie kan worden opgeheven, heeft men een tussenoplossing gevonden voor de verschillen van inzicht, die zich aanvankelijk ten aanzien van de meest gewenste tijdsduur der Unie voordeden.

In de eerste plaats is het duidelijk dat de Unie dient te verdwijnen, indien geen der leden op voortzetting prijs stelt. Artikel 36 (a) voorziet daarom dat de Organisatie te allen tijde het besluit kan nemen tot beëindiging van het verdrag. Dit besluit moet echter met algemene stemmen worden genomen, zodat één lid de opheffing der Unie kan tegenhouden.

Inmiddels was men van oordeel dat het niet aanging een toestand in het leven te roepen, waarin desnoods één lid, tegen de wil van alle anderen in, de voortzetting der Unie duurzaam zou kunnen forceren. Om deze reden, en tevens omdat een aantal landen geen verplichtingen van onbepaalde tijdsduur jegens de Unie konden of wensten aan te gaan, bepaalt artikel 35 (a) dat de werking van artikel 11 van het verdrag voorlopig beperkt blijft tot 1 Juli 1952. Niet later dan 31 Maart 1952 zal de Organisatie in overleg met de Regering der Verenigde Staten moeten beslissen op welke voorwaarden artikel 11 na 1 Juli 1952 van kracht kan blijven. De leden, die na die datum geen crediet meer wenssen te verlenen aan of te ontvangen van de Unie, zullen zo nodig tegen de beslissing tot voortzetting van artikel 11 moeten stemmen. In dat geval bepaalt lid *b* van het onderhavige artikel dat het verdrag ten opzichte van deze leden eindigt, en dat lid *e* van artikel 34 op hen van toepassing wordt.

Lid *c* van artikel 35 bepaalt vervolgens dat artikel 11 van kracht zal blijven tussen de overblijvende leden op de voorwaarden door hen overeen te komen. Dit artikel biedt uiteraard slechts beperkte mogelijkheden. Immers naarmate meer landen zich afzijdig houden van de voortzetting van artikel 11, wordt het voor de overblijvende minder aantrekkelijk het verdrag voort te zetten. Hoewel men enerzijds heeft willen voorkomen dat één of enkele landen door hun uittreding de samenwerking der overige kunnen verhinderen, heeft men anderzijds overwogen dat het geen zin heeft de samenwerking in de Betalingsunie onbeperkt voort te zetten, indien de Unie in belangrijke mate zou worden verzwakt. Om die reden bepaalt artikel 36 (b) dat het huidige verdrag op een tijdstip na 30 Juni 1952 zal eindigen, indien de som van de quota der nog overgebleven leden daalt tot minder dan 50 % van het oorspronkelijke vastgestelde totale quotum-bedrag (i.c. 3950 miljoen eenheden), tenzij met algemene stemmen van de resterende landen zou worden besloten de Unie op dat moment alsnog in stand te houden. Zolang de som van de quota van de resterende leden meer dan 50 % bedraagt van het oorspronkelijke bedrag, kan dus één land de ontbinding van de Unie verhinderen; daarna kan één land beletten dat de Unie wordt voortgezet.

Wanneer de Unie wordt opgeheven, zal de liquidatie geschieden overeenkomstig de bepalingen van Sectie II van Bijlage B.

BIJLAGE A

§ 8. Bij de voorbereiding van het Verdrag is overwogen op welke wijze de verrekening moest geschieden van de eindsaldi van de bilaterale rekeningen, welke de leden over en weer gedurende de werking van het intra-Europese betalingsverdrag over 1949/1950 hebben aangehouden, alsmede van andere tussen twee leden op 30 Juni 1950 bestaande schulden, die aan de Agent zijn opgegeven. Deze uitstaande schulden direct geheel ten laste van de bilaterale rekeningen te brengen, zou ongetwijfeld, gezien de hoge bedragen die in sommige accoorden uitstonden, de goede functionering van de Unie in gevaar hebben gebracht. Derhalve is toen besloten, dat de modaliteiten van de delging der hier bedoelde saldi, allereerst een onderwerp van discussie zullen uitmaken tussen de betrokken landen onderling, die ter zake bilaterale regelingen kunnen treffen. De desbetreffende afspraken kunnen in beginsel twee verschillende vormen aannemen, te weten delging ingevolge een tussen partijen overeen te komen aflossingsschema, en aanwending als „bestaande middelen”. In ieder geval staat vast (volgens artikel 4 (d) en artikel 9 (a) dat in beide gevallen de afbetaling geschiedt via de Unie.

Voorts zijn voorzieningen getroffen voor het geval dat twee landen geen kans zien over een aflossingsschema tot overeenstemming te geraken, en voorts voor het geval dat een aflossingsregeling geacht wordt schadelijk te zijn voor de goede werking van de Unie.

Een bilateraal saldo kan slechts dan als „bestaand middel” worden aangewend, indien niet gebleken is van de wens van partijen om een amortisatie-accorde met gefixeerde aflossingstermijnen te sluiten. De optie tot aanwending komt in dat geval toe aan de bilaterale crediteur, volgens de regelen, vastgesteld in artikel 9 (a). De bilaterale

debiteur kan zich tegen een daartoe strekkend verzoek van de bilaterale crediteur, wanneer hij gerechtigd is op de bepalingen van artikel 9 (a) een beroep te doen, niet verzetten.

Wenst één der beide partijen of wenssen zij beide een formele amortisatieregeling, dan moeten allereerst bilaterale besprekingen plaats vinden. Partijen zijn vrij om een amortisatie-accorde te vervatten in de termen die haar goeddunken, behoudens het nader te bespreken recht van de Organisatie om een zodanig accorde aan te vechten. De totstandgebrachte bilaterale regelingen moeten aan de Agent worden medegedeeld.

Bereiken partijen geen overeenstemming, dan kan iedere betrokkene het geschil aanmelden bij de Organisatie. Het conflict wordt dan voorgelegd aan een commissie ad hoc, die tot taak heeft een billijke oplossing aan de Raad van de Organisatie voor te stellen. Doet de Raad ter zake een uitspraak (hetgeen inhoudt dat alle leden, met inbegrip van de betrokken partijen, aan de totstandkoming van de beslissing medewerken), dan is deze bindend. Ziet de Raad geen kans een uitspraak te doen (b.v. doordat één der betrokken partijen zich ook in het hoogste ressort tegen een regeling blijft verzetten), dan gelden in laatste instantie de bepalingen van paragraaf 5 van Bijlage A, t.w. terugbetaling in twee jaar in gelijke maandelijkse termijnen.

Is de Organisatie van oordeel dat een bestaande amortisatie-overeenkomst de goede werking van de Unie schaadt, dan kan de Raad een uitspraak doen, krachtens dewelke de aanvankelijke overeenkomst wordt gewijzigd. Ziet de Raad geen kans een besluit te nemen, dan blijft de aanvankelijke bilaterale regeling ongewijzigd van kracht.

Nederland heeft ten aanzien van alle saldi per 30 Juni 1950 de voorkeur gegeven aan de afsluiting van een bilateraal amortisatie-accorde. De meeste van deze regelingen zijn inmiddels afgesloten en in werking getreden; over enkele duren de besprekingen nog voort.

BIJLAGE B

§ 9. Deze bijlage regelt de rechten en verplichtingen van de leden der Unie in geval van uittreding overeenkomstig de artikelen 34 en 35 van het verdrag (Sectie I) en in geval van liquidatie der Unie (Sectie II).

Bij uittreding van een lid geldt het beginsel, dat alle door het uittredende lid van de Unie ontvangen resp. aan de Unie verstrekte credieten overeenkomstig de artikelen 11 en 13, alsmede de bilaterale credieten verstrekt of ontvangen overeenkomstig artikel 12, vervallen en worden vervangen door bilaterale credieten tussen het uittredende lid en de overige leden. Een crediteur van de Unie, die uittreedt, ziet zijn vordering op de Unie dus omgezet in vorderingen op de overige leden. De verdeling over de overige leden geschiedt in verhouding tot elks quotum in de Unie. Op overeenkomstige wijze wordt de positie van een uittredende debiteur van de Unie geregeld (paragraaf 4 sub a).

Nadat in eerste instantie het saldo dat het uittredende lid in de boeken van de Unie bezat, uit het multilaterale verband is losgewikkeld, moet het betrokken land vervolgens zijn aandeel overnemen van de credieten, die de Unie aan de overige deelnemers heeft verleend, resp. van hen heeft ontvangen. Daarom wordt een tweede groep van bilaterale saldi in het leven geroepen, en wel zodanig dat het uittredende lid een crediet ontvangt van ieder der landen, die in de Unie credit staan, en een crediet verleent aan elk der landen, die in de Unie debet staan, een en ander naar rato van het quotum van het uittredende land ten opzichte van de som der uitstaande quota. Op deze wijze blijft het uittredende lid naar evenredigheid delen in de risico's van de Unie, zoals deze bestonden op het moment van zijn uittreden. Waar mogelijk zullen de overeenkomstig paragraaf 4 (a) en (b) ontstane bilaterale vorderingen en schulden met elkaar worden gecompenseerd. De in paragraaf 4 bedoelde bilaterale credieten worden uitgedrukt in de valuta van de crediteur tenzij deze met de debiteur anders overeenkomt. De wijze van terugbetaling is geregeld in paragraaf 6 van de Bijlage.

De omstandigheid, ten slotte, dat na de uittreding van een lid de overige landen een bilaterale vordering of schuld ten opzichte van eerstgenoemde zien ontstaan, brengt mede, dat op de multilaterale positie der overgebleven landen, zoals die in de Unie bestond, een correctie moet worden toegepast. De correctie moet zodanig zijn, dat de som van de gecorrigeerde E.B.U.-positie en het nieuwe bilaterale saldo gelijk is aan de aanvankelijke E.B.U.-positie van ieder land, vóórdat de gevolgen van de uittreding werden geregeld. Ter compensatie hiervan ontvangen deze partijen crediet van de Unie tot het bedrag waartoe zij bilateraal crediet aan het uittredende lid verleenden, en omgekeerd, waarmede hun positie weer in evenwicht is gebracht. De speciale status dezer credieten is geregeld in paragraaf 7 dezer Bijlage.

Bij bovengeschetste regeling worden voorts niet-gebruikte aanvangsaldi beschouwd als een verrekeningsoverschot of -tekort van het uit-tredende lid, over de laatste verrekeningsperiode, echter voor aan-vangsdebetsaldi alleen indien en voor zover een gelijkwaardig bedrag aan voorwaardelijke hulp definitief is toegewezen aan het uit-tredende lid.

Het tweede deel van Bijlage B regelt de verrekeningen tussen de leden ingeval van liquidatie van de Unie.

De bij het einde der werkzaamheden van de Unie resterende con-vertibele activa van het fonds (zie artikel 23) worden verdeeld over de leden, welke krachtens de artikelen 11 en 13 van het verdrag crediet hebben verleend aan de Unie, bij wijze van terugbetaling dier credieten en in evenredigheid met die credieten. De convertibele activa tot een bedrag van \$ 350 miljoen zijn tot dit doel echter slechts dan beschikbaar indien de Regering der Verenigde Staten tegen de liqui-datie van de Unie geen bezwaar heeft gemaakt. Hoewel de Regering der Verenigde Staten de liquidatie der Unie zelve niet kan beletten, kan zij wel verhinderen, dat bij een naar haar oordeel ontijdige af-wikkeling het oorspronkelijke door haar gefournerde kapitaal (of het gedeelte dat daarvan ten tijde der liquidatie nog beschikbaar was) tot verdeling komt.

Voor zover de convertibele activa tekort schieten ter betaling van de crediteuren van de Unie kunnen twee wegen worden bewandeld. In geval de Organisatie besluit, dat de verdere liquidatie zal geschieden via de Unie, dienen de debiteuren van de Unie in evenredigheid met de door hen ontvangen credieten aan de Unie zoveel terug te betalen als nodig is om het restant van de schuld der Unie aan de crediteuren te voldoen.

Neemt de Organisatie een dergelijk besluit niet, dan worden de restant-vorderingen der crediteuren op de Unie afgewikkeld door het verlenen van bilaterale credieten overeenkomstig paragrafen 17 en 18 van deze Bijlage. De leden, die nog een restant-vordering op de Unie hebben, zien deze dan omgezet in bilaterale vorderingen op alle leden der Unie, waarbij elks aandeel wordt bepaald naar de verhouding van elks quotum tot de som der quota. Hetzelfde geldt voor de leden die een schuld hebben aan de Unie; deze wordt volgens dezelfde regel bilateraal opgesplitst tot het bedrag in totaal benodigd om het restant van de vorderingen op de Unie te liquideren. De voorwaarden waarop deze credieten worden verleend, worden bilateraal overeen-gekomen of, bij gebreke daarvan, door de Organisatie vastgesteld. Indien deze geen beslissing kan nemen, zullen zij een looptijd hebben van drie jaar en 2½ % rente dragen.

De activa die nog aanwezig zijn nadat de afwikkeling van de vorde-ringen der crediteuren van de Unie is geregeld, worden vervolgens, indien de Regering der Verenigde Staten daarmee accoord gaat, over elk der ondertekenaars van het verdrag verdeeld volgens de in tabel V van het verdrag aangegeven sleutel. Deze sleutel is dezelfde als die welke werd gebezigd bij de verdeling van de Marshall-hulp over het jaar 1949/1950. Behoudens afwijkende beslissing van de Organisatie, zijn de landen die jegens de Unie in gebreke zijn, van deze verdeling uitgesloten.

Bij de liquidatie gelden ten aanzien van aanvangssaldi en bilaterale credieten, bedoeld in artikel 12, soortgelijke bepalingen als bij de uit-treding van een lid uit de Unie.

Onder de in paragraaf 19 bedoelde activa valt dat gedeelte van de schulden der debiteurlanden, waarvoor geen regeling werd getroffen op het moment dat de vorderingen der crediteurlanden van de Unie volledig werden afgewikkeld. Ter verrekening hiervan bepaalt para-graaf 21 dat die leden, die hun schuld aan de Unie nog niet geheel vereffend hebben, een crediet zullen ontvangen van elk van die leden, welke krachtens paragraaf 19 een vordering op de Unie overhouden.

Die leden, die zowel een vordering als een schuld hebben uit dezen hoofde, kunnen deze ingevolge paragraaf 20 in compensatie brengen. Iedere crediteur geeft nu bilateraal crediet in de mate, waarin zijn vordering zich verhoudt tot het totaal der vorderingen van alle credi-teuren. De voorwaarden dezer credieten zijn vervat in paragraaf 22. Tenzij partijen anders overeenkomen, zullen dezealdi een looptijd bezitten van 15 jaar en een rente dragen van 3 % 's jaars.

Protocol van voorlopige inwerkingtreding

§ 10. Aangezien het verdrag eerst in werking treedt na ratificatie door alle leden (verdragsluitende partijen), dient dit protocol om het verdrag met ingang van 1 Juli 1950 toepassing te doen vinden.

Paragraaf 3 van dit protocol houdt rekening met het geval, waarin een lid verklaart, het verdrag eerst te kunnen toepassen ten opzichte van zich zelf na ratificatie, hetgeen het geval was met Zwitserland.

Paragraaf 5 regelt de terugtrekking van een lid in het geval het dit lid niet mogelijk is het verdrag te bekrachtigen.

Paragraaf 7 regelt de gevolgen van de terugtrekking van een lid voor diens rechten en verplichtingen ten opzichte van de Unie.

§ 11. *Slotbeschouwing.* Het lijkt de ondergetekenden van be-tekens om na de overwegend technische toelichting op de Europese Betalings Unie, zoals die in de voorgaande paragrafen werd gegeven, in deze slotbeschouwing uiteen te zetten, op welke wijze het onder-havige verdrag past in de monetaire ontwikkeling, zoals deze zich sedert de bevrijding van Europa heeft voltrokken.

In de onderscheiden deviezennota's, die de Regering in de loop der laatste jaren aan de Staten-Generaal heeft doen toekomen, is herhaaldelijk en uitvoerig geschetst, op welke wijze het stelsel van bilaterale handels- en betalingsaccorden na de oorlog aanvankelijk tot bloei en vervolgens spoedig tot verval is geraakt. Reeds 2½ jaar na de bevrijding was het duidelijk, dat op de basis van het bilaterale systeem de economische reconstructie van Europa en het herstel van normale economische verhoudingen niet uitvoerbaar zouden zijn. Sedertdien is bij voortdurend getracht het bilaterale stelsel, hetzij te verbeteren, hetzij te vervangen door een systeem, dat als een meer aanvaardbare basis voor de Europese economie zou kunnen worden beschouwd.

De omstandigheid, dat de Europese economie zich ondanks het voortbestaan van het bilaterale stelsel gedurende de laatste twee jaren boven verwachting heeft kunnen herstellen, moet in overwegende mate worden toegeschreven aan het Europese Herstelprogramma. De modaliteiten van de Amerikaanse hulpverlening hebben niet slechts bijgedragen tot overbrugging van het rechtstreekse dollar-tekort, maar hebben mede bewerkstelligd, dat het intra-Europese raderwerk kon blijven draaien, zulks ondanks de tekortkomingen, die het systeem aankleefden.

Van 1 Juli 1948 tot 1 Juli 1950 heeft het intra-Europese betalings-verkeer zich afgewikkeld onder de vigueur van een tweetal in O.E.E.C.-verband afgesloten betalingsaccorden, die gedeeltelijk ge-baseerd waren op het beginsel der onderlinge Europese samenwerking, en die overigens hun waarde ontleenden aan het Europese Herstel-programma. Het element van de Europese samenwerking kwam hierin tot uiting, dat door middel van de z.g. compensatietechniek een verband werd gelegd tussen de afzonderlijke betalingsaccorden. De bijdrage van het Europese Herstelprogramma bestond hierin, dat ten behoeve van het intra-Europese handelsverkeer de zogenaamde trekkingsrechten beschikbaar waren, die in hoofdzaak hebben belet, dat de contractietendentie, die onder het bilaterale stelsel anders on-vernijdelijk was opgetreden, zich heeft gemanifesteerd.

De betekenis, die deze beide accorden voor het intra-Europese verkeer hebben gehad, kan moeilijk worden overschat. Toch mag men zich niet verhelen, dat aan deze verdragen fouten kleefden en dat zij geenszins konden worden beschouwd als een duurzame op-lossing van het bilaterale probleem. De beide voorgangers van het onderhavige verdrag lieten het bilaterale stelsel als zodanig intact en bestreden slechts de moeilijkheden, die uit dit stelsel voortvloei-den. Van onderlinge transferabiliteit der Europese valuta's was in feite geen sprake. Het resultaat der maandelijkse compensaties was nimmer zodanig, dat de medewerkende landen tekorten bij de ene partner gedeeltelijk konden dekken uit overschotten bij een ander deelnemend land. De omstandigheid, dat de bilaterale betalings-posities haar betekenis behielden, sloot in, dat ook het handelsverkeer volledig op bilaterale leest geschoeid moest blijven.

De trekkingsrechten boden in het algemeen de mogelijkheid het bilaterale handelsverkeer voort te zetten, wanneer de bilaterale swing was uitgeput, en wanneer dus onder andere omstandigheden import-beperking door het debiteurenland noodzakelijk zou zijn geworden. Niettemin ging ook het stelsel der trekkingsrechten mank aan diverse tekortkomingen. De trekkingsrechten waren onder de vigueur van het eerste betalingsaccoord volledig en onder die van het tweede in over-wegende mate bilateraal gericht. Zij werden verleend op grond van te voren opgestelde schattingen, hetgeen medebracht, dat de etrok-ken landen zich moesten inspannen om het werkelijke verkeer zoveel mogelijk met deze schattingen te doen samenvallen, op straffe van hetzij het verlies van rechten, hetzij het ondervinden van nieuwe moeilijkheden.

De gunstige gevolgen van de eerste twee intra-Europese betalings-accorden waren in hoofdzaak te danken aan het element der Ameri-kaanse hulpverlening en konden slechts in zeer geringe mate worden toegeschreven aan het element der intra-Europese samenwerking. Aangezien echter bij voorbaat vaststond, dat de Amerikaanse hulp-verlening snel in betekenis zou verminderen, en dat zij na medio 1952 volledig zou verdwijnen, moest men vrezen dat bij ontstentenis van een betere oplossing de bilaterale moeilijkheden in Europa opnieuw het hoofd zouden opsteken. In dat geval was het gevaar niet denk-

beeldig dat een groot gedeelte van de winst van het eerste en tweede Marshall-jaar opnieuw teloor zou gaan.

Het verdrag inzake de oprichting ener Europese Betalings Unie moet, naar het oordeel der ondergetekenden, gezien worden tegen de achtergrond die hiervoor werd geschetst. Dit verdrag bindt opnieuw en op aanzienlijk principiële wijze dan zijn voorgangers de strijd aan tegen het bilateralisme. Ditmaal heeft men voor de eerste keer getracht niet slechts de symptomen van dit systeem te bestrijden, maar heeft men getracht het bilateralisme in zijn wezen aan te tasten.

Krachtens de bepalingen van de Europese Betalings Unie wordt voor de eerste keer sinds het uitbreken van de tweede wereldoorlog een belangrijke mate van transferabiliteit tussen de belangrijkste Europese valuta's hersteld. In de plaats van de hoogst onzekere compensatieprocedure is thans getreden een systeem, krachtens hetwelk de saldi uit het onderlinge Europese betalingsverkeer periodiek bij elkaar worden opgeteld. Uit deze techniek vloeit voort dat de Europese valuta's onderling als het ware „gelijknamig” zijn gemaakt, en dat ieder land niet meer te maken heeft met een veelheid van bilaterale saldi, maar met één multilateraal saldo, dat verder bepaald is voor zijn globale positie in het Europese betalingsverkeer. De quintessens van de nieuwe regeling bestaat dan ook hierin dat het grote belang voor de deelnemers niet meer ligt in de ontwikkeling hunner bilaterale deelbalansen, maar dat zij „en règle” zijn, wanneer hun totale intra-Europese positie bepaalde door het verdrag aangegeven grenzen niet te buiten gaat.

De betekenis hiervan springt in het oog. De thans tot stand gekomen transferabiliteit is niet slechts van belang voor het betalingsverkeer als zodanig, maar heeft tevens zijn invloed op de liberalisatie van het intra-Europese handelsverkeer en voor de pogingen tot Europese integratie in het algemeen. Het thans tot stand gebrachte systeem berust bovendien in veel grotere mate op het element der Europese samenwerking en is naar zijn opzet minder afhankelijk van Amerikaanse hulpverlening. Hoewel dit laatste element niet ontbreekt, getuige de toekenning van zgn. „initial balances”, kan de Europese Betalings Unie in beginsel blijven functionneren, ook zonder dat de Amerikaanse hulp wordt voortgezet. Van de beide voorgaande betalingsaccorden kon dit stellig niet worden gezegd. De Europese Betalings Unie is dan ook welbewust zodanig geconstrueerd, dat zij kan blijven voortbestaan tot het moment waarop de Europese convertibiliteit langs andere weg kan worden verwezenlijkt, d.w.z. tot het tijdstip waarop de Unie overbodig zal blijken te zijn.

Deze belangrijke stap in de richting van de normalisering van het intra-Europese handelsverkeer is eensdeels mogelijk geworden doordat, mede dank zij de resultaten van het Europese Herstelprogramma en de plaats gevonden devaluatie, de onevenwichtigheden in Europa kleiner zijn geworden dan zij twee jaar geleden waren. Anderdeels kan geredelijk worden toegegeven dat ook het onderhavige accordé nog bepaalde kunstmatige elementen bevat en dat met name de tijd voor een normale vrije convertibiliteit nog niet gekomen is. De nationale deviezenregimes worden op zichzelf door de Europese Betalings Unie niet buiten werking gesteld, al verricht men te Parijs in ander verband wel pogingen om de deviezencontroles waar dit mogelijk is minder scherp te maken. De overgang naar de gedeeltelijke transferabiliteit zou ook op 1 Juli 1950 niet zijn gelukt, indien de Verenigde Staten niet een belangrijk dollarbedrag beschikbaar hadden gesteld, dat dienst doet als een soort gemeenschappelijke deviezenreserve der bij de Europese Betalings Unie aangesloten landen. Ten slotte kan men in dit verband vaststellen dat de functionering van de Europese Betalings Unie slechts dan als gewaarborgd kan worden beschouwd, wanneer de deelnemende landen bereid zijn het monetaire spel volgens de overeengekomen regels te spelen, en wanneer zij er voor zorg dragen dat hun totale positie blijft fluctueren tussen de grenzen die krachtens de overeengekomen quota's zijn gesteld. De combinatie van transferabiliteit in het betalingsverkeer en liberalisatie van het handelsverkeer maakt dat het middel der importbeperking, zoals dat tot dusverre tot herstel van een verbroken evenwicht veelal werd gehanteerd, een groot deel van zijn betekenis heeft ingeboet. Het accent komt dus in versterkte mate te liggen bij de interne monetaire politiek, die zodanig moet worden gevoerd dat de doeleinden van de Europese samenwerking in het algemeen en van de Europese Betalings Unie in het bijzonder zo volledig mogelijk tot hun recht komen.

Hierboven werd reeds opgemerkt dat de thans tot stand gekomen transferabiliteit niet slechts van belang is voor het betalingsverkeer als zodanig, maar dat zij tevens verstrekkende consequenties heeft voor de liberalisatie van het intra-Europese handelsverkeer. Het behoeft geen betoog, dat het tot stand brengen van nieuwe monetaire spelregels nooit een doel op zich zelf kan zijn, maar dat de betekenis van een internationale regeling op het gebied van het beta-

lingsverkeer bepaald wordt door de invloed, die zij uitoefent op de ontwikkeling van de materiële economische betrekkingen tussen de volkeren. De strijd, die tot dusverre tegen het bilateralisme werd gevoerd, kon dan ook geen halt maken bij de verbetering van de monetaire verrekeningsmethode, maar moest zich via de betalingssector onvermijdelijk uitstreken tot de verbetering van de uitwisselingsmethoden in het handelsverkeer. Alle vorderingen, die op monetair gebied zijn gemaakt en waaromtrent in het voorgaande werd uitgeveid, ontlent haar betekenis aan de bijdragen ter verbetering van de goederenuitwisseling, die zij mogelijk maken.

Ook op handelspolitiek gebied moest derhalve de strijd worden aangeboden tegen het keurslijf van voorschriften, waarin de ontwikkeling van de goederenuitwisseling bekneld was geraakt. Reeds enkele maanden voor de inwerkingtreding van de Europese Betalings Unie had men in Parijs een begin gemaakt met de liberalisatie van het goederenverkeer. Deze liberalisatie houdt in, dat de medewerkende landen volgens bepaalde modaliteiten de importcontingenten, die tot dusverre gegolden hebben, dienen af te schaffen zodanig, dat ten aanzien van de sectoren, waartoe de liberalisatie zich uitstrekt, de import zonder belemmering door quantitative restricties tot stand kan komen. Uit de ervaringen, die met deze eerste liberalisaties zijn opgedaan, bleek duidelijk, dat een doorbreking van het commerciële bilateralisme slechts dan kans van slagen heeft, indien zij gepaard gaat met de opheffing van het bilateralisme in de monetaire sfeer. Het gevolg van de eerste liberalisaties was namelijk, dat de Regeringen de beschikking verloren over een belangrijk middel tot controle van de invoer, waarvan onder het systeem van bilaterale betalingsaccorden zeer bezwaarlijk afstand kan worden gedaan. De eerste liberalisaties leidden er toe, dat in vele gevallen de bilaterale accorden scheef trokken en dat de verbetering op handelspolitiek gebied nieuwe betalingsmoeilijkheden veroorzaakte. Het was daarom duidelijk, dat een voortzetting van het streven naar liberalisatie afhankelijk moet worden gemaakt van de totstandkoming van de Europese Betalings Unie.

De ondertekening en de voorlopige inwerkingstelling van het verdrag inzake de Europese Betalings Unie zijn dan ook aangegrepen als aanleiding om de eerder vermelde liberalisaties uit te breiden. Tevens heeft de O.E.E.C., zowel ten aanzien van geliberaliseerde als van de niet geliberaliseerde sector het principe der non-discriminatie aanvaard, hetgeen inhoudt, dat een land, dat deel uitmaakt van de O.E.E.C. niet langer de vrijheid heeft de overige deelnemers op handelspolitiek gebied op onderling uiteenlopende wijzen te behandelen.

De Regering stelt zich van harte achter deze handelspolitieke beginselen, die zij voor de Europese economie als uiterst belangrijk beschouwt. Zoals in het voorgaande is gebleken, was het bilaterale stelsel zodanig gaan woekeren, dat van enigszins normale handelspolitieke relaties in Europa nauwelijks meer kon worden gesproken. Iedere terugkeer naar normalere en gezondere verhoudingen kan aan de Europese economie in het algemeen en aan de economieën van ieder der deelnemende landen in het bijzonder slechts ten goede komen.

In dit verband moet echter uitdrukkelijk worden opgemerkt, dat datgene, wat als liberalisatie wordt aangediend, werkelijk tot gevolg moet hebben, dat de mogelijkheden tot vrije en normale goederenuitwisseling in feite verbeteren. Wat men te Parijs met de term liberalisatie betitelt, beperkt zich in overwegende mate tot de opheffing van de bestaande contingenteringen. De politiek der quantitative restricties is echter niet de enige, die het handelsverkeer belemmert in het volgen van zijn normale ontplooiing. In feite bestaan er diverse handelspolitieke praktijken, waaronder met name de tariefpolitiek moet worden genoemd, die evenzeer tot verwringing van de normale verhoudingen aanleiding geven. Indien Nederland liberalisaties instelt, betekent dit, gezien onze lage tarieven, dat buitenlandse goederen een effectieve entree krijgen op de Nederlandse markt. Nederland zal deze toenemende internationale concurrentie op de duur slechts dan kunnen aanvaarden, wanneer het de zekerheid bezit, dat ook zijn eigen exportproducten, dank zij de liberalisatie, hun omzetkansen op andere Europese markten zullen zien stijgen. Ten aanzien van dit laatste punt rijst in diverse gevallen twijfel, wanneer men de tarieven en andere invoerbeperkende maatregelen van sommige Europese landen in aanmerking neemt.

De Nederlandse Regering heeft zich te Parijs daarom steeds een voorstander betoond van liberalisatie, mits echter deze liberalisatie over de hele linie effectief zij. In die gevallen waarin aan het evenwicht tussen de wederzijds te verlenen concessies moest worden getwijfeld, heeft de Nederlandse Regering zich genoopt gezien reserves te maken.

Uit hetgeen hierboven is toegelicht, mag inmiddels niet worden afgeleid, dat door de inwerkingtreding van de Europese Betalings

Unie thans alle monetaire problemen eens en voor altijd zijn opgelost. Ook onder de vigeur van de Betalings Unie kunnen zich wel degelijk moeilijkheden blijven voordoen, die ten dele samenhangen met de algemene economische positie der betrokken landen en gedeeltelijk met bepaalde tekortkomingen, die stellig nog in de structuur van de thans bestaande organisatie aanwezig zijn.

In de eerste plaats tracht de Europese Betalings Unie een band te leggen tussen een aantal landen, die zich in onderling sterk verschillende fasen van economische reconstructie bevinden. Deze verschillen bestaan zowel op het gebied van de reële situatie alsook ten aanzien van de monetaire toestand. Ten dele is in de opzet van de Europese Betalings Unie met deze verschillen rekening gehouden, getuige bij voorbeeld de eerder vermelde toekenning van „initial debit balances” aan Europese crediteurlanden en van „initial credit balances” aan Europese debiteurlanden. Een en ander neemt echter niet weg, dat de afspraak, krachtens welke alle betrokken valuta's gelijknamig zijn gemaakt, in zekere zin als een „tour de force” kan worden beschouwd. Het is dan ook zeer wel denkbaar, dat zich in de Europese Betalings Unie spanningen zullen voordoen, die voortspruiten uit de omstandigheid, dat van een intrinsieke gelijkwaardigheid der onderscheiden valuta's op dit moment uiteraard nog geen sprake is.

In de tweede plaats bestrijkt de Europese Betalings Unie slechts een gedeelte van het betalingsverkeer der Europese landen. De Unie heeft bepaalde waarborgen in het leven geroepen, die de strekking hebben te bewerkstelligen, dat ieder der deelnemers in het intra-Europese verkeer zo goed mogelijk in evenwicht zal blijven. Het algemene betalingsbalansprobleem wordt hierdoor echter niet opgelost, aangezien de Europese Betalings Unie haar werking niet uitstrekt tot het betalingsverkeer met niet-O.E.E.C.-landen. Het gevolg hiervan is, dat de totstandbrenging van een betalingsbalans evenwicht met de O.E.E.C.-landen op zich zelf nog geen waarborgen biedt, dat het betrokken land inderdaad zijn betalingsbalanspositie zal hebben gesaneerd, terwijl omgekeerd de afwezigheid van het intra-Europese betalingsbalans evenwicht nog geen stellige aanwijzing vormt, dat het betrokken land een verkeerde betalingsbalansstructuur bezit. Het verdrag laat de mogelijkheid open, dat tekorten in de Europese Betalings Unie worden afgedekt met een overschot aan valuta van niet-O.E.E.C.-leden. Het staat echter niet vast, dat een land, hetwelk in staat is een overschot aan sommige derde valuta's te kweken, inderdaad kans zal zien met behulp daarvan een deficitaire positie in de Unie te rectificeren.

In de derde plaats veronderstelt de techniek van de Europese Betalings Unie, dat de deelnemende landen beschikken over bepaalde minimale deviezenreserves, zonder dewelke een deelnemer, indien hij in een debiteurpositie komt te verkeren, zelfs niet over een enigszins belangrijk gedeelte van zijn quota kan beschikken. In de praktijk echter zijn de aanwezige reserves in diverse gevallen hoogst onvoldoende, zodat alleen reeds daardoor de Betalings Unie in haar werking kan worden belemmerd. Bovendien behoeft het geen betoog, dat de landen, welker reserves gering zijn, in het algemeen slechts bezwaarlijk de risico's zullen kunnen aanvaarden, die aan een vrijere ontwikkeling van het betalingsverkeer onvermijdelijk verbonden zijn. Ook hier heeft men getracht met behoud van de eerder geschetste beginselen een zekere souplesse te introduceren, voornamelijk doordat in de handelspolitieke spelregels een aantal „escape clauses” is opgenomen ten behoeve van die deelnemers, die menen, dat hun monetaire reserves bedreigd worden. Aan de andere kant echter spreekt het vanzelf, dat het succes van het streven naar commerciële en monetaire multilateralisatie kleiner wordt naarmate een groter aantal landen zich genoopt zou zien op deze „escape clauses” een beroep te doen.

Een vierde moeilijkheid bestaat hierin, dat men er te Parijs slechts na zeer lang onderhandelen in geslaagd is een voor alle partijen aanvaardbare grondslag voor de vaststelling der quota's te vinden. Zoals in het voorgaande reeds werd medegedeeld, geldt als algemene maatstaf, dat de quota's zijn vastgesteld op een bedrag, gelijk aan 15 % van de som van in- en uitvoer van het betrokken land gedurende het jaar 1949. Sommige landen hadden aangedrongen op een aanzienlijk hoger, andere daarentegen op een veel kleiner bedrag. Naarmate de quota's hoger zouden zijn gefixeerd, zou het creditelement in het intra-Europese verkeer een belangrijker rol hebben gespeeld en zou de rekeneenheid van de Europese Betalings Unie een relatief zwakkere valuta zijn geworden. In het omgekeerde geval geldt uiter-

aard, dat het kwaliteitsverschil tussen de dollar en de rekeneenheid van de Europese Betalings Unie zou zijn gereduceerd. Het is duidelijk, dat de belangen van de debiteur- en van de crediteurlanden op het hier bedoelde punt uiteenliepen.

De indruk van de ondergetekenden is, dat de thans vastgestelde quota's voor normale omstandigheden in het algemeen als bevredigend kunnen worden beschouwd. Indien zich echter buitengewone ontwikkelingen voordoen, hetzij in het handelsverkeer, hetzij (b.v. onder de invloed van optredende devaluatie- of revaluatiegeruchten) in het betalingsverkeer, is het onvermijdelijke gevolg, dat de quota's in de een of andere richting te snel worden uitgeput. In dat geval zullen zich moeilijkheden voordoen.

Tenslotte moet men zich afvragen of nationaal en internationaal de voorwaarden aanwezig zijn, waaronder de door de Europese Betalings Unie vereiste noodzaak om de binnenlandse economie overwegend door intern monetaire maatregelen te dirigeren in haar consequenties aanvaardbaar is. Er zijn stellig landen, die in het huidige stadium van hun reconstructie nog niet in staat zijn het accent volledig te verleggen naar de monetaire politiek en die dus voorlopig ten aanzien van bepaalde sectoren van hun economie de reële controles moeten blijven hanteren. De situatie op dit punt wordt mede gecompliceerd door de eisen der herbewapening, waarvan de consequenties nog geenszins volledig kunnen worden overzien.

De ondergetekenden hebben gemeend niet slechts de zeer belangrijke voordelen van de Europese Betalings Unie te moeten schetsen, maar ook de stellig nog bestaande zwakten van het systeem te moeten toelichten. Zoals reeds gebleken is, heeft men in het accoord zelf getracht met sommige van de gesignaleerde moeilijkheden rekening te houden. Het accoord zelf is op een aantal punten zodanig geformuleerd, dat het aan de zich wijzigende omstandigheden kan worden aangepast, indien hieraan behoefte mocht blijken te bestaan. De Commissie van Bestuur heeft een belangrijke controlerende taak en is verplicht periodiek of bij gebleken noodzaak te rapporteren over de gang van zaken, die zich in de Europese Betalings Unie openbaart. Tenslotte blijft ieder van de deelnemende landen gehouden om in zijn binnenlandse politiek naar vermogen de omstandigheden te scheppen, waaronder de doeleinden van de Europese Betalings Unie zo goed mogelijk tot hun recht komen.

Hoewel alle voorzorgen die inherente tekortkomingen niet wegnemen en hoewel onaangename verrassingen, zoals gebleken is, kunnen voorkomen, kan men constateren, dat zo veel mogelijk getracht is een instrument te scheppen, dat afgestemd is op de huidige praktijk. Een monetaire techniek, hoe vernuftig geconstrueerd, kan nimmer de definitieve oplossing verschaffen voor de diep liggende moeilijkheden, waarmede de landen onder de huidige omstandigheden te kampen hebben. Omgekeerd echter kan een slechte monetaire techniek de oplossing van de bestaande moeilijkheden in belangrijke mate verzwaren. De ondergetekenden, zonder blind te zijn voor tekortkomingen van de Europese Betalings Unie, zijn van oordeel, dat de positieve bijdrage, die zij vermag te leveren, als zeer belangrijk moet worden beschouwd.

Over de politieke betekenis van deze samenwerking behoeft op het huidige moment nauwelijks te worden uitgeweid. De Nederlandse regering heeft steeds voor de ontplooiing van deze samenwerking op de bres gestaan en hecht zeker op dit tijdstip aan al datgene wat de band tussen de Europese volkeren kan versterken, de grootste betekenis. Ook in dit licht bezien, moet de Europese Betalings Unie dus als een zeer belangrijke maatregel worden beschouwd.

De ondergetekenden stellen zich dan ook zonder voorbehoud op het standpunt, dat de definitieve toetreding van Nederland tot de Europese Betalings Unie ten volle gerechtvaardigd is, en zij veroorloven zich de Staten-Generaal te adviseren instemming met het onderhavige wetsontwerp te betuigen.

De Minister van Financiën,

P. LIEFTINCK.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

STIKKER.

De Minister van Economische Zaken,

VAN DEN BRINK.